NAKUP KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

LETNI NAČRT 2024

NAKUP KNJIŽNIČNEGA GRADIVA ZA LETO 2024

1 Upravljanje in dopolnjevanje knjižnične zbirke

Politika upravljanja knjižnične zbirke Koroške osrednje knjižnice je oblikovana glede na ugotovljene potrebe potencialnih uporabnikov, značilnosti okolja in poslanstvo knjižnice, ki vključuje tudi domoznanske in druge posebne zbirke. Koroška osrednja knjižnica je kot splošna knjižnica namenjena najširšemu krogu uporabnikov in zagotavlja dostopnost do knjižničnega gradiva vsakomur.

Nabava knjižničnega gradiva poteka v skladu z Dokumentom upravljanja knjižnične zbirke ter s strokovnimi priporočili in merili bibliotekarske stroke: Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018–2028, Zakon o obveznem izvodu publikacij ZOIPub (UL RS 69/2006), Pravilnik o hranjenju, uporabi in izločanju obveznih izvodov publikacij, Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe (UL RS 28/23) in Pravilnik o izločanju in odpisu knjižničnega gradiva.

Izbor za nakup novega knjižničnega gradiva se izvaja po kriterijih nabavne politike knjižnice z rednim pregledovanjem novosti v založniški produkciji, primerni za splošne knjižnice. Pri nakupu novega gradiva se upošteva tudi prirast obveznega izvoda, ki ga knjižnica pridobi po Zakonu o obveznem izvodu.

Knjižnično gradivo nabavljamo za vse enote v knjižnični mreži. Razvoj knjižničnih zbirk v krajevnih knjižnicah je usklajen z značilnostmi okolja ter željami potencialnih uporabnikov. Pri oblikovanju knjižnične zbirke upoštevamo kulturne, izobraževalne, raziskovalne, informacijske, socialne in druge potrebe okolja, v katerem knjižnica deluje.

Z rednimi analizami spremljamo ustreznost nabave in sproti uravnavamo ugotovljena neskladja med planom in realizacijo. V povezavi z izposojo in informacijsko službo, ki spremljata potrebe uporabnikov sprotno pridobivamo deficitarne naslove in dopolnjujemo posamezna tematska področja.

Financiranje nakupa je zakonsko urejeno in zavezuje naslednje financerje: Ministrstvo za kulturo (MZK) z neposrednim pozivom za sofinanciranje in občine ustanoviteljice.

Letni prirast knjižničnega gradiva polega nakupa dopolnjujemo še z obveznim izvodom (povečanim izborom gradiva), darovi in zamenjavami.
Pridobljeno gradivo je strokovno obdelano, vsebinsko in formalno v elektronskem katalogu COBISS.

1.1 Načrtovani obseg prirasta knjižničnega gradiva

Knjižnična zbirka je osnovno orodje s katerim knjižnica izvaja svoje poslanstvo.
Prirast knjižničnega gradiva je odvisna od števila prebivalcev (24.754, SURS, 1. 7. 2023, za Občine Ravne, Prevalje, Mežica, Črna), povprečne cene knjige, finančnih sredstev za nakup gradiva (občine ustanoviteljice, ministrstvo), obveznega izvoda in darov.

V knjižnici kupujemo različno število izvodov knjižničnega gradiva, odvisno od interesa in potreb uporabnikov, ostalih kriterijev za izbor gradiva, ter razpoložljivih finančnih sredstev. Glavnina nabavljenega gradiva je namenjena izposoji na dom, izbor naslovov je širok in namenjen različnim profilom uporabnikov na vseh nivojih, gradivo je na različnih fizičnih nosilcih.

Knjižnica v letu 2023 načrtuje prirast v višini 6.000 enot knjižničnega gradiva.

	MZK	OBČINE	DRUGO	SKUPAJ
Nakup	800	2.200	-	**3.000**
Obvezni izvod	-	-	2.500	**2.500**
Dar	-	-	500	**500**
SKUPAJ	**800**	**2.200**	**3.000**	**6.000**

Pri lociranju gradiva v mreži knjižnice bomo upoštevali naslednje kriterije:

- delež finančnih sredstev, zagotovljenih za nakup gradiva (MZK, občine, lastna sredstva),
- delež prebivalstva in uporabnikov knjižnice,
- dostopnost knjižničnega gradiva in informacij najširšemu krogu prebivalcev,
- osrednja knjižnica kot kulturno, izobraževalno in informacijsko središče,
- dopolnjevanje domoznanske in posebnih zbirk, stripoteke in zbirke Berem zlahka,
- kvaliteta zbirke v posamezni krajevni knjižnici,
- potrebe uporabnikov,
- prostorski pogoji posamezne krajevne knjižnice.

1.1.1 Načrtovan obseg nakupa knjižničnega gradiva

Koroška osrednja knjižnica dopolnjuje knjižnično gradivo z nakupom iz sredstev:

- Ministrstva za kulturo (MZK) z neposrednim pozivom za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah,
- Občine Ravne na Koroškem,
- Občine Prevalje,
- Občine Mežica,
- Občine Črna na Koroškem
- lastnimi sredstvi (članarine, zamudnine, bukvarna)

Nakup načrtujemo v višini 3.000 enot knjižničnega gradiva. Pri določanju obsega knjižničnega gradiva za posamezne starostne stopnje bomo smiselno upoštevali demografsko sestavo potencialnih uporabnikov na svojem območju.

Pri nakupu knjižničnega gradiva knjižnica upošteva tudi:

- letno evalvacijo obstoječih zbirk in njihovo uporabo;
- strukturo in število prebivalstva;
- velikost knjižnice;
- poslanstvo knjižnice;
- dostopnost naslovov na tržišču;
- potrebe okolja.

Pri nabavi za osrednjo knjižnico bomo upoštevali funkcijo knjižnice kot osrednjega informacijskega in kulturnega centra. Koroška osrednja knjižnica je tudi osrednja območna knjižnica in izvaja naloge za 4 splošne knjižnica na Koroškem.

Z nakupom želimo zagotavljati kakovosten in uravnotežen izbor gradiva, zato sproti preverjamo ustreznost nakupa oz. zadovoljstvo uporabnikov s knjižnično zbirko tako v osrednji knjižnici kot tudi po organizacijskih enotah knjižnice, potrebe po deficitarnem gradivu, zadovoljstvo ciljnih skupin uporabnikov (slepi in slabovidni, študenti in drugi, vključeni v izobraževanje, brezposelni….), skratka ustreznost zbirke na ugotovljene potrebe in interese okolja. Dodatno nabavljamo gradivo za bralne akcije (Korošci pa bukve beremo, Beri kul-beri ful, Predšolska bralna značka Petra Nosa).

Kupovali bomo zadnje izdaje in tekoče letnice, pri kontinuiranih virih bomo kontrolirali dotok posodobitev, pri elektronskih virih pa aktualnost in uporabnost.
Načrtujemo nakup 100 naslovov informativnega periodičnega tiska ter omogočamo dostop do elektronskih časopisov in revij.
Uporabnikom omogočamo spletni dostop do podatkovnih zbirk (Tax-Fin-Lex, v okviru območnih nalog pa ArhivVecera.com in PressReader), pozornost posvečamo tudi ponudbi e-knjig v sistemu Biblos in e-zvočnih knjig v sistemu Audibook, ki nudita elektronsko gradivo na daljavo v slovenskem jeziku. Platformi omogoča knjižnici pri izboru in naročanju e-gradiva sprotno odzivanje na povpraševanje uporabnikov, ki ga spremljamo praktično vsakodnevno.

Omogočali bomo prost dostop do gradiva, izposojo e-knjig in oddaljeni dostop za uporabo elektronskih baz podatkov.

Gradivo bo locirano v osrednji knjižnici, krajevnih knjižnicah in premični zbirki.

Organizacijska enota	**načrtovan nakup (SKUPAJ)**
Ravne na Koroškem (osredja knjižnica)	**1.325**
Kotlje	**215**
Črna na Koroškem in Žerjav	**400**
Mežica	**380**
Prevalje	**680**
SKUPAJ	**3.000**

Knjižnica bo vsa prejeta sredstva Ministrstva za kulturo namenila za nakup kakovostnega knjižničnega gradiva, in sicer izvirne slovenske in kakovostne prevodne literature, humanistike in strokovne literature s katero bo:

- uresničevala kulturne, izobraževalne, informacijske, raziskovalne in socialne potrebe za vse ciljne skupine uporabnikov v okolju svojega delovanja,
- spodbujala, razvijala in širila informacijsko opismenjevanje,
- podpirala vseživljenjsko učenje in kakovostno izrabo prostega časa,
- omogočala izgradnjo urejenih zbirk domoznanskega gradiva za lokalne študije in
- izvajala dejavnosti, ki prispevajo k razvoju pismenosti in bralne kulture, ter dejavnosti za neformalno in formalno izobraževanje, informiranost, osebni ter osebnostni razvoj prebivalcev.

Predvidoma bo obseg nakupa iz sredstev Ministrstva za kulturo znašal 800 enot gradiva.

Organizacijska enota	načrtovan nakup (MK)
Ravne na Koroškem (osredja knjižnica)	**417**
Kotlje	**32**
Črna na Koroškem in Žerjav	**93**
Mežica	**87**
Prevalje	**171**
SKUPAJ	**800**

Cilji sofinanciranja nakupa knjižničnega gradiva s strani Ministrstva za kulturo so:
- podpora zagotavljanju splošne dostopnosti kakovostne slovenske založniške produkcije v knjižnični mreži slovenskih splošnih knjižnic,
- izgradnja kakovostnih knjižničnih zbirk, zlasti njihova aktualnost in prilagojenost ugotovljenim potrebam okolja,
- posodabljanje knjižničnih zbirk s knjižnim in neknjižnim gradivom različnih vrst, oblik in dostopnosti, tudi z zagotavljanjem dostopnosti zvočnih in e-knjig v slovenskem jeziku,
- približevanje strokovnim priporočilom o sestavi knjižničnih zbirk in
- približevanje strokovnim priporočilom o obsegu knjižničnih zbirk.

Po potrebi bo knjižnica razliko za nakup e-virov (PressReader in arhiv Večera), ki sta financirana s strani Ministrstva za kulturo, poravnala z lastnimi sredstvi.

Glede na razpoložljiva sredstva, se bo knjižnica trudila zagotavljati širok in kvaliteten izbor knjižničnega gradiva.

Letni načrt nakupa gradiva 2024 se bo po potrebi prilagajal aktualnim finančnim zmožnostim financerjev. V primeru da financer, katera od občin ali Ministrstvo za kulturo, iz različnih razlogov v letu 2024 ne bo zagotavljal predvidenih sredstev za nakup, bomo načrt nakupa knjižničnega gradiva v Koroški osrednji knjižnici morali prilagajati.

2. Nakup gradiva za zamejce

Koroška osrednja knjižnica deluje na mejnem območju z Avstrijo, zato posebno pozornost posveča tamkajšnji slovenski manjšini. V preteklih letih je za njihove potrebe s sredstvi Ministrstva za kulturo že uspešno izvajala nakup knjižničnega gradiva za **Slovensko študijsko knjižnico Celovec**, ki je največja knjižnica s slovenskim gradivom v Avstriji in zadovoljuje potrebe slovenskih uporabnikov na celotnem področju Koroške v Avstriji.
Tudi v letu 2024 načrtujemo, da bomo preko Neposrednega poziva za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah prejeli sredstva za nakup gradiva za Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu.
Namen nakupa je širjenje slovenske besede med Slovenci v zamejstvu, spodbujanje branja v slovenskem jeziku ter informiranje in izobraževanje v širšem kulturnem prostoru.
Izbor gradiva poteka v sodelovanju s Slovensko študijsko knjižnico, večji poudarek je na gradivu za otroke in mladino.
Načrtujemo nakup 630 enot monografij in 12 naslovov periodičnega tiska, skupaj 642 enot knjižničnega gradiva.

	ŠT. ENOT
Monografije	**630**
Periodika	**12**
SKUPAJ	**642**

Pripravila:
Lea Vavkan
Oddelek za nabavo in obdelavo knjižničnega gradiva